

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY 8

I półrocze / II półrocze

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Umiejętności	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
I. Kształcenie literackie i kulturowe SLUCHANIE	Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który: - rozumie większość poleceń, - uważnie słucha wypowiedzi kolegów i nauczyciela, wyraża prośbę o powtórzenie wypowiedzi - słucha nagrania wzorcowej recytacji - mówi na temat	Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz: - świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej przez uważne słuchanie wypowiedzi innych jej uczestników, rozumie większość wypowiedzi, reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. prosi o ich powtórzenie, wyjaśnienie, - określa tematykę wysłuchanego utworu, ocenia	Ocenę dobłą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz: - uważnie słucha i rozumie wypowiedzi kolegów i nauczyciela, żywo reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. prosi o ich powtórzenie, uzupełnienie, wyjaśnienie - słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega środki wyrazu artystycznego	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz: - aktywnie słucha i rozumie wypowiedzi kolegów i nauczyciela jako uczestnik różnych sytuacji mówienia w czasie zajęć lekcyjnych, analizuje treść i kompozycję wypowiedzi innych, poprawność językową i stylistyczną - słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i	Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz: - ocenia wysłuchany tekst pod względem merytorycznym oraz poprawnościowym, stosuje kryteria oceny odpowiednio dobrane do celu wypowiedzi i intencji nadawcy - samodzielnie odczytuje i interpretuje zabiegi związane z prezentacją

	<p>Najważniejszych treści wysłuchanego utworu - rozpoznaje typowe fragmenty informacyjne i perswazyjne w wysłuchanym tekście</p> <p>-rozpoznaje emocje towarzyszące osobie wypowiadającej się, rozumie ogólny sens jej wypowiedzi</p>	<p>Wartość wysłuchanego tekstu, wybiera z wysłuchanego tekstu potrzebne informacje</p> <p>- rozróżnia teksty o charakterze informacyjnym i perswazyjnym - podejmuje próby rozpoznania intencji nadawcy wysłuchanego utworu, w tym aluzję, sugestię, manipulację</p> <p>- rozpoznaje w typowych tekstach i sytuacjach komizm, kpinę i ironię jako wyraz intencji wypowiedzi</p>	<p>tekstu</p> <p>- wskazuje w tekstach treści informacyjne i perswazyjne - analizuje i rozpoznaje intencję nadawcy wysłuchanego utworu, w tym aluzję, sugestię, manipulację</p> <p>- rozpoznaje komizm, kpinę i ironię jako wyraz intencji wypowiedzi</p>	<p>prozatorskich oraz ocenia zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych tekstu - interpretuje wysłuchany tekst, uwzględniając intencję jego nadawcy, w tym aluzję, sugestię, manipulację</p> <p>- analizuje i omawia w wysłuchanych utworach elementy komizmu, kpiny i ironii jako wyraz intencji wypowiedzi</p>	<p>walorów artystycznych nagrania wzorcowej recytacji</p> <p>-analizuje i wykorzystuje w nowych sytuacjach dydaktycznych informacje wybrane z wysłuchanego tekstu</p>
<p>CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY</p>	<p>- czyta teksty współczesne i dawne, w tym pisanę gwarą¹</p> <p>- wskazuje w tekstach archaizmy i wyrazy należące do gwar, odszukuje ich znaczenie w przypisach</p> <p>- odczytuje tekst literacki i</p>	<p>- podejmuje próby samodzielnego odczytania różnych tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przerośnym, podejmuje próby odczytania ich w różnych kontekstach</p> <p>- rozumie znaczenie archaizmów i wyrazów</p>	<p>-samodzielnie odczytuje większość tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przerośnym, a w ich odczytaniu odnosi się do różnych kontekstów</p> <p>czyta płynnie, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji</p>	<p>-samodzielnie odczytuje teksty współczesne i dawne na poziomie przerośnym i symbolicznym, interpretuje je w różnych kontekstach, czyta płynnie, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji oraz uwzględnia budowę wersyfikacyjną, a także</p>	<p>- czyta różne teksty (zarówno współczesne, jak i dawne, przewidziane w programie nauczania oraz spoza niego) na poziomie dosłownym, przerośnymi symbolicznym</p> <p>- samodzielnie i z pomocą interpretuje teksty pisane i</p>

¹ Tłustą czcionką wyszczególniono treści, które pojawiają się po raz pierwszy w klasie 8.

	<p>inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźbę, grafikę, fotografię) na poziomie dosłownym, na poziomie krytycznym z pomocą nauczyciela i rówieśników określa temat utworu i poruszony problem, odnosi się do wybranych kontekstów, np. biograficznego, historycznego, kulturowego</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje wypowiedź o charakterze emocjonalnym, argumentacyjnym, wskazuje w tekście argumentacyjnym tezę, argument i przykłady - rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje, opinie i fakty - rozdziela fikcję i kłamstwo - wie, czym są perswazja, 	<p>należących do gwar obecnych w tekstach literackich lub odszukuje ich znaczenie w przypisach - odczytuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźbę, grafikę, fotografię) na poziomie dosłownym i przenośnym, przy niewielkiej pomocy określa temat utworu i poruszony problem, odnosi się do najważniejszych kontekstów, np. biograficznego, historycznego, kulturowego</p> <ul style="list-style-type: none"> - zauważa i rozumie podstawowe emocje oraz argumenty zawarte w wypowiedziach, a także tezę, argumenty i przykłady w wypowiedzi - samodzielnie wskazuje najważniejsze informacje zawarte w tekście, przytacza opinie - odróżnia opinię od faktu, 	<p>- rozumie znaczenie archaizmów i wyrazów należących do gwar obecnych w tekstach literackich, odszukuje ich znaczenie w przypisach - interpretuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźbę, grafikę, fotografię) na poziomie dosłownym i przenośnym, określa temat utworu i różnorakie poruszone w nim problemy, interpretuje tytuł utworu, odnosi się do najważniejszych kontekstów, np. biograficznego, historycznego, kulturowego</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie i omawia podstawowe emocje oraz argumenty zawarte w wypowiedziach, a także tezę, argumenty i przykłady w wypowiedzi - odczytuje informacje zawarte w tekście, przytacza i sensownie komentuje 	<p>organizację rytmiczną utworu poetyckiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie znaczenie archaizmów i wyrazów należących do gwar obecnych w tekstach literackich, odszukuje ich znaczenie w przypisach lub innych źródłach, odróżnia archaizm od archaizacji - analizuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźbę, grafikę) na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym, określa temat utworu i poruszone problemy, ustosunkowuje się do nich, dąży do zrozumienia ich złożoności i niejednoznaczności, samodzielnie interpretuje tytuł utworu, odnosi się do kontekstów, np. biograficznego, historycznego, kulturowego - zauważa, rozumie i omawia emocje oraz argumenty zawarte w wypowiedziach, a także tezę, argumenty i przykłady w 	<p>inne teksty kultury, uwzględniając intencję nadawcy oraz konteksty niezbędne do interpretacji, proponuje własną interpretację głosową tekstu</p> <ul style="list-style-type: none"> - praktycznie wykorzystuje informacje wybrane z tekstu literackiego, popularnonaukowego, naukowego; systematycznie i skutecznie szuka informacji w celu realizacji zainteresowań humanistycznych - krytycznie, wielostronnie i z zaangażowaniem poznawczym ocenia i wartościuje treści, zachowania i postawy przedstawione w utworach w odniesieniu do systemu moralnego i etycznego
--	--	---	--	--	---

	<p>sugestia, ironia, rozpoznaje je w typowych tekstach i sytuacjach</p> <p>- zauważa wybrane elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim</p> <p>- wskazuje nadawcę i adresata wypowiedzi - dostrzega i krótko omawia główne motywy postępowania bohaterów - odczytując sens utworu, dostrzega wartości, takie jak przyjaźń, wierność, patriotyzm; - czyta utwory liryczne i dostrzega cechy liryki jako rodzaju literackiego</p> <p>- zna gatunki należące do liryki: sonet, pieśń, tren, hymn, fraszka</p> <p>-odróżnia osobę mówiącą</p>	<p>fikcję od kłamstwa oraz fikcję od rzeczywistości, rozumie znaczenie terminów <i>realizm</i> i <i>fantastyka</i> - dostrzega w analizowanym tekście perswazję, sugestię, ironię i nieskomplikowane aluzje</p> <p>- wskazuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim, rozumie sytuację, w jakiej znajdują się bohaterowie</p> <p>- identyfikuje nadawcę i adresata wypowiedzi i określa ich główne cechy</p> <p>- dostrzega i omawia główne motywy postępowania bohaterów</p> <p>- identyfikuje w tekście poetyckim cechy liryki - rozróżnia takie gatunki liryczne, jak pieśń, hymn, sonet, tren, fraszka</p>	<p>opinie</p> <p>- odróżnia opinię od faktu, fikcję od kłamstwa, fikcję od rzeczywistości w tekstach literackich i dziennikarskich, stosuje te rozróżnienia w praktyce, płynnie stosuje terminy: <i>realizm</i> i <i>fantastyka</i></p> <p>- analizuje w tekście manipulację, perswazję, sugestię, ironię, aluzję, nazywa je</p> <p>- omawia elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim, rozumie sytuację, w jakiej się znajdują bohaterowie - charakteryzuje nadawcę i adresata wypowiedzi</p> <p>- dostrzega i wyjaśnia motywy postępowania bohaterów, ocenia ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych zasad moralnych</p>	<p>wypowiedzi, polemizuje z nimi</p> <p>- interpretuje informacje zawarte w tekście, przytacza i komentuje opinie, odnosząc się do nich</p> <p>-odróżnia prawdę od prawdopodobieństwa, wskazuje elementy biograficzne i autobiograficzne w dziełach literackich, odróżnia je od wspomnień i pamiętnika lub dziennika; płynnie stosuje terminy <i>realizm</i> i <i>fantastyka</i> - ustosunkowuje się do różnych sposobów oddziaływania tekstu na odbiorcę, takich jak perswazja, sugestia, ironia, aluzja, wartościowanie, manipulacja itp., płynnie stosuje ww. terminy - całościowo omawia elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim, rozumie złożone sytuacje, w jakich znajdują się</p>	<p>-analizuje niejednorodność dzieł literackich</p>
--	---	--	---	---	---

	<p>w wierszu od autora tekstu, bohatera utworu od podmiotu lirycznego - wymienia środki wyrazu artystycznego w wypowiedzi: epitet, uosobienie, ożywienie, neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację, pytanie retoryczne, apostrofę, anaforę, porównanie, porów</p> <p>nianie homeryckie, archaizację, kolokwializm – potrafi je wskazać z pomocą nauczyciela - dostrzega obrazy poetyckie w utworze, potrafi krótko je opisać - czyta utwory epickie i zna cechy epiki jako rodzaju literackiego, wymienia gatunki należące do epiki – opowiadanie, powieść (i jej odmiany), legendę,</p>	<p>- charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu i bohatera wiersza, nie utożsamia ich z autorem</p> <p>- wskazuje środki wyrazu artystycznego wypowiedzi: neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację, pytanie retoryczne, apostrofę, anaforę, porównanie, porównanie homeryckie, archaizację, kolokwializm</p> <p>- wyodrębnia w tekście obrazy poetyckie i omawia sposób obrazowania</p> <p>- odróżnia cechy gatunkowe noweli, powieści (i jej gatunków), opowiadania, legendy, baśni, przypowieści (paraboli), mitu, bajki, pamiętnika, dziennika, fantasy, epopei</p> <p>- identyfikuje elementy świata przedstawionego w utworze</p>	<p>- omawia w tekście poetyckim cechy liryki</p> <p>- identyfikuje utwory należące do takich gatunków lirycznych, jak pieśń, hymn, tren, sonet, fraszka; wskazuje ich cechy</p> <p>- charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu i bohatera wiersza (jej sytuację, uczucia i stany), nie utożsamiając ich z autorem</p> <p>- przytacza środki wyrazu artystycznego wypowiedzi: neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację, pytanie retoryczne, apostrofę, anaforę, porównanie, homeryckie, archaizację, kolokwializm, określa ich funkcje w tekście - podejmuje prób interpretacji obrazów poetyckich</p> <p>- odróżnia i omawia cechy</p>	<p>bohaterowie</p> <p>- szczegółowo charakteryzuje nadawcę i adresata wypowiedzi, podaje odpowiednie fragmenty tekstu na potwierdzenie swych ustaleń</p> <p>- dostrzega i wyjaśnia złożone motywy postępowania bohaterów, wartościuje ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych zasad moralnych, stara się unikać prostych, jednoznacznych ocen</p> <p>- wskazuje w tekstach cechy typowe dla liryki, epiki czy dramatu, cechy gatunkowe takich tekstów, jak pieśń, hymn, sonet, tren, fraszka</p> <p>- charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu i bohatera wiersza (jej sytuację, uczucia i stany), podaje odpowiednie fragmenty tekstu na potwierdzenie swych ustaleń</p>	
--	--	--	---	---	--

	<p>baśń, przypowieść (parabolę), mit, nowelę, bajkę, pamiętnik, dziennik, fantasy, epopeję - zna elementy rytmizujące wypowiedź – wers, rym, strofa, refren - wymienia elementy konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze - wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych, wątek główny i poboczny, omawia zdarzenia wchodzące w skład akcji utworu - odróżnia narratora od autora tekstu i bohatera utworu - rozróżnia narrację pierwszo- i trzecioosobową - rozpoznaje w tekście</p>	<p>- omawia fabułę, odróżnia fabułę utworu od akcji - analizuje funkcję podtytułu, motto, puenty, punktu kulminacyjnego w utworach - omawia i analizuje elementy komiksu, piosenki - określa rodzaj narracji w tekście (pierwszoosobowa, trzecioosobowa) - wyodrębnia w tekście epickim fragmenty opowiadania i opisu - rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego w tekście, stosuje w praktyce słownictwo dotyczące dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog (w tym monolog wewnętrzny) i dialog, zna najważniejsze cechy tragedii, komedii i dramatu właściwego, potrafi zakwalifikować typowe utwory dramatyczne do poszczególnych rodzajów dramatu</p>	<p>gatunkowe noweli, powieści (i jej gatunków), opowiadania, legendy, baśni, przypowieści (paraboli), mitu, bajki, pamiętnika, dziennika, epopei - przedstawia i analizuje elementy świata przedstawionego w utworze, omawia ich funkcję w konstrukcji utworu - omawia wpływ rodzaju narracji na kształt utworu - w komiksach, piosenkach i innych tekstach kultury popularnej znajduje nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych - wyodrębnia w tekście epickim fragmenty np. charakterystyki pośredniej i bezpośredniej, opisu przeżyć, tekstów użytkowych - wymienia cechy dramatu jako rodzaju literackiego,</p>	<p>- analizuje środki stylistyczne, takie jak neologizm, prozajizm, eufemizm, inwokację, pytanie retoryczne, apostrofę, anaforę, porównanie, porównanie homeryckie, archaizację, kolokwializm, określa ich funkcje w tekście i wpływ na kształt i wymowę utworu - wnikliwie omawia obrazy poetyckie obecne w tekście - odróżnia i omawia cechy gatunkowe noweli, powieści (i jej gatunków), opowiadania, legendy, baśni, przypowieści (paraboli), mitu, bajki, pamiętnika, dziennika, fantasy, epopei, podaje odpowiednie fragmenty tekstu na potwierdzenie swych ustaleń - przedstawia i szczegółowo analizuje elementy świata przedstawionego w utworze, omawia ich funkcję w konstrukcji utworu</p>	
--	---	--	---	---	--

	<p>epickim fragmenty opowiadania i opisu</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje tytuł, podtytuł, motto, puentę, punkt kulminacyjny - zna cechy komiksu, piosenki - odróżnia dramat od innych rodzajów literackich, wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog (w tym monolog wewnętrzny) i dialog; zna podział dramatu na tragedię, komedię i dramat właściwy - Czyta scenariusze, rozumiejąc ich specyficzną budowę i treść - potrafi zakwalifikować znane mu teksty jako 	<ul style="list-style-type: none"> - czyta z podziałem na role i ze zrozumieniem dialogi ze scenariuszy, rozumie budowę i treść dramatu - podaje przykłady utworów należących do literatury dydaktycznej, wymienia cechy bajki - wskazuje w balladzie i satyrze elementy typowe dla różnych rodzajów literackich - wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym, indeksie i przypisach, wykorzystuje do pracy spis treści - wyszukuje i zapisuje cytaty z poszanowaniem praw autorskich, sporządza prosty przypis - wymienia i rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, 	<p>stosuje w praktyce słownictwo dotyczące dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog (w tym monolog wewnętrzny) i dialog, zna cechy tragedii komedii i dramatu właściwego, potrafi zakwalifikować utwory dramatyczne do poszczególnych rodzajów dramatu</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretuje głosowo dialogi ze scenariuszy, rozumie budowę i treść dramatu - omawia cech literatury dydaktycznej, wymienia cechy bajki - omawia w balladzie i satyrze elementy typowe dla różnych rodzajów literackich - wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym, indeksie i przypisach 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje w praktyce słownictwo dotyczące dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog (w tym monolog wewnętrzny) i dialog, zna cechy tragedii, komedii i dramatu właściwego, potrafi zakwalifikować utwory dramatyczne do poszczególnych rodzajów dramatu, odróżnia dramat od inscenizacji i adaptacji - proponuje własną interpretację głosową dialogów ze scenariuszy, rozumie budowę i treść dramatu - omawia cechy literatury dydaktycznej, podaje przykłady utworów należących do literatury dydaktycznej, wymienia cechy bajki - wskazuje, jaką funkcję pełnią w balladzie i satyrze elementy typowe dla różnych rodzajów literackich 	
--	--	--	---	--	--

	<p>baśń,bajkę,legendę,mit, nowelę, pamiętnik, dziennik,balladę i satyrę -posługuje się spisem treści, cytatem z poszanowaniem praw autorskich - odróżnia tekst literacki od naukowego i popularnonaukowego, z pomocą nauczyciela wyszukuje najważniejsze informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym - wymienia gatunki dziennikarskie:wywiad, felieton, artykuł, reportaż - z pomocą nauczyciela wskazuje symbole i a legorie w omawianych tekstach kultury</p>	<p>felieton,artykuł,reportaż - analizuje proste symbole i alegorie występujące w poznanych tekstach kultury - rozpoznaje adaptację filmową i teatralną, wie, czym się one różnią od oryginalnego tekstu - określa rolę osób uczestniczących w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator, scenarzysta, producent, operator, dźwiękowiec, rekwizytor, inspicjent, sufler, statysta,oświetleniowiec,kostiumo log) - dostrzega związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury(np. obrazem, plakatem, dziełem muzycznym, rzeźbą) - wspólnie z innymi lub samodzielnie dokonuje</p>	<p>- wykorzystuje do pracy spis treści, wyszukuje i zapisuje cytaty z poszanowaniem praw autorskich, sporządza przypis, wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach, m.in. popularnonaukowych i naukowych - dostrzega różnice stylu i intencji między tekstem literackim, naukowym i popularnonaukowym, wyszukuje w nich potrzebne informacje - wymienia i rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, felieton,artykuł, reportaż, podaje cechy tych gatunków, uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki - analizuje i podejmuje próby odczytania symboli i alegorii występujących w poznanych</p>	<p>wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym,naukowym, publicystycznym,indeksie i przypisach;wykorzystuje do pracy spis treści, wyszukuje i zapisuje cytaty z poszanowaniem praw autorskich, sporządza przypis, wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach, m.in. popularnonaukowych i naukowych – używa ich do własnych celów - ma świadomość różnic stylu i intencji między tekstem literackim, naukowym, popularnonaukowym i publicystycznym - wymienia i rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, felieton, artykuł, reportaż; podaje cechy tych gatunków, uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki; w wypowiedziach świadomie i konsekwentnie stosuje nazwy gatunków publicystycznych;</p>	
--	---	--	---	---	--

	<p>- zna terminy <i>adaptacja filmowa</i> i <i>adaptacja teatralna</i></p> <p>- wymienia osoby uczestniczące w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator, scenarzysta, kostiumolog)</p> <p>- zauważa najważniejsze związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury</p> <p>- wspólnie z innymi dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji zjawisk społecznych w ramach różnych projektów grupowych</p> <p>- wie, czym jest aforyzm i anegdota</p>	<p>przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji wybranych zjawisk społecznych oraz prezentuje je w ramach różnych projektów grupowych - rozpoznaje aforyzm i anegdotę</p> <p>- w cudzej wypowiedzi (w tym literackiej) zauważa elementy retoryki: powtórzenia, pytania retoryczne, apostrofy wyliczenia, wykrzyknienia</p> <p>- rozpoznaje językowe i pozajęzykowe środki perswazji, np. w reklamie prasowej - dostrzega funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie</p> <p>- rozpoznaje na typowych przykładach styl oficjalny, nieoficjalny (potoczny), urzędowy (mówiony i pisany) i artystyczny</p>	<p>tekstach kultury</p> <p>- ocenia adaptację filmową i teatralną, muzyczną i inne; krytycznie wypowiada się na jej temat, odwołując się do jej struktury i treści</p> <p>- analizuje związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury (np. obrazem, plakatem, dziełem muzycznym, rzeźbą) - samodzielnie dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji wybranych zjawisk społecznych oraz prezentuje je w ramach różnych projektów grupowych</p> <p>- interpretuje aforyzm i anegdotę</p> <p>- w cudzej wypowiedzi (w tym literackiej) zauważa elementy retoryki: powtórzenia, pytania</p>	<p>wie, czym publicystyka różni się od literatury</p> <p>- analizuje i interpretuje symbole i alegorie występujące w tekstach kultury, określa ich funkcje</p> <p>- wie, czym się różni adaptacja od oryginalnego tekstu; analizuje zamysł pisarza i twórców adaptacji</p> <p>- określa i ocenia rolę osób uczestniczących w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator, scenarzysta, producent, operator, dźwiękowiec, rekwizytor, inspicjent, sufler, statysta, oświetleniowiec, kostiumolog)</p> <p>- wnikliwie, korzystając z różnych źródeł informacji, analizuje związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury (np. obrazem, plakatem, dziełem muzycznym,</p>	
--	---	---	--	---	--

	<p>- z pomocą nauczyciela wskazuje w cudzej wypowiedzi (w tym literackiej) elementy retoryki: powtórzenia, pytania retoryczne, apostrofy, wyliczenia, wykrzyknienia</p> <p>- identyfikuje styl oficjalny, nieoficjalny (potoczny), urzędowy (mówiony i pisany) i artystyczny</p>	<p>- potrafi nazwać, pejzaż, portret, scenę rodzajową, martwą naturę</p>	<p>retoryczne, apostrofy wyliczenia, wykrzyknienia; analizuje wybrane z nich - analizuje i omawia językowe i pozajęzykowe środki perswazji, np. w reklamie</p> <p>- analizuje funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie</p> <p>- wyróżnia w tekście cechy stylu oficjalnego, nieoficjalnego (potocznego), urzędowego (mówionego i pisanego) i artystycznego - interpretuje pejzaż, portret, scenę rodzajową, martwą naturę; wie, czym się różnią, dostrzega ważne elementy i wybrane konteksty dzieła malarskiego</p>	<p>rzeźbą)</p> <p>- samodzielnie dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji wybranych zjawisk społecznych oraz prezentuje je w ramach różnych projektów, samodzielnych lub grupowych, podejmuje w nich tematy związane z historią, filozofią, sztuką - interpretuje aforyzm i anegdotę</p> <p>- w cudzej wypowiedzi (w tym literackiej) analizuje i omawia elementy retoryki: powtórzenia, pytania retoryczne, apostrofy, wyliczenia, wykrzyknienia - wnikliwie analizuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji (np. w reklamie prasowej), reaguje adekwatnie do nich, nie ulega im niepotrzebnie</p> <p>- dostrzega i omawia funkcje</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>środków pozajęzykowych w sztuce</p> <p>teatralnej i filmie</p> <p>- wskazuje elementy stylu oficjalnego, nieoficjalnego (potocznego), urzędowego (mówionego i pisanego) i artystycznego w tekstach, np. literackich, i określa ich funkcję</p> <p>- interpretuje pejzaż, portret, scenę rodzajową, martwą naturę; wybiera i omawia konteksty związane z analizowanym dziełem</p>	
<p>TWORZENIE WYPOWIEDZI (ELEMENTY RETORYKI, MÓWIENIE, PISANIE)</p>	<p>- pisze na temat, stara się zachować poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu - zna najważniejsze zasady interpunkcji zdania pojedynczego, złożonego i wielokrotnie złożonego, stara się je stosować w praktyce, popełnione błędy nie uniemożliwiają zrozumienia całości tekstu,</p>	<p>- pisze na temat, starając się zachować przejrzystą kompozycję logicznej i spójnej wypowiedzi, pisze teksty zrozumiale i klarowne, wyraża opinię i podaje argumenty na poparcie własnego stanowiska - wykazuje dbałość o poprawność językową, stylistyczną, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu, zna najważniejsze zasady</p>	<p>- tworzy wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, w rozprawce formułuje pisze na temat, stosując przejrzystą kompozycję logicznej wypowiedzi, polemizuje ze stanowiskiem innych, formułuje rzeczowe argumenty poparte przykładami</p> <p>- zachowuje poprawność</p>	<p>- pisze wyczerpująco i na temat, stosując funkcjonalną, urozmaiconą kompozycję, logikę wypowiedzi</p> <p>- zachowuje poprawność językową, stylistyczną, ortograficzną i interpunkcyjną tworzonego tekstu, stosuje zasady interpunkcji zdania pojedynczego, złożonego i wielokrotnie złożonego, pisze teksty wyczerpujące temat,</p>	<p>- samodzielnie buduje spójne, logiczne, rzeczowe wypowiedzi na podany temat, w których przedstawia własne, ciekawe stanowisko lub płynnie dowodzi przyjętych racji za pomocą popartych przykładami argumentów uwzględniających różne konteksty kulturowe</p>

<p>- układa tekst o trójdzielnej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, stosuje cytat - stara się o estetyczny zapis wypowiedzi - sporządza w różnych formach notatkę dotyczącą wysłuchanej wypowiedzi</p> <p>- redaguje zrozumiiałe ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, pozdrowienia, życzenia, gratulacje, dedykację, uwzględniając w nich najważniejsze, niezbędne elementy oraz właściwy zapis graficzny</p> <p>- tworzy plan dłuższej wypowiedzi</p> <p>- formułuje treść sms-a, e-maila, starając się o ich</p>	<p>interpunkcji zdania pojedynczego, złożonego i wielokrotnie złożonego, stara się je stosować w praktyce - układa tekst o trójdzielnej kompozycji, stosuje akapity, dba o spójne nawiązania między poszczególnymi częściami wypowiedzi</p> <p>- wykazuje dbałość o estetykę zapisu</p> <p>- sporządza w różnych formach notatkę dotyczącą treści przeczytanego tekstu - redaguje ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, pozdrowienia, życzenia, gratulacje, dedykację, uwzględniając w nich z reguły wszystkie elementy i właściwy zapis graficzny</p> <p>- tworzy plan ramowy i szczegółowy dłuższej wypowiedzi</p>	<p>językową, stylistyczną, ortograficzną i interpunkcyjną tworzono tekstu, stosuje najważniejsze zasady interpunkcji zdania pojedynczego, złożonego i wielokrotnie złożonego, pisze przeważnie teksty wyczerpujące temat, zrozumiiałe, klarowne - układa tekst o trójdzielnej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, stosuje cytat i potrafi go wprowadzić do tekstu, pamiętając o cudzysłowie oraz nawiązaniu, dba o spójne nawiązania między poszczególnymi częściami wypowiedzi, w tym w przemówieniu</p> <p>- zachowuje estetykę zapisu</p> <p>- dobiera formę notatki dotyczącej wysłuchanej wypowiedzi do własnych potrzeb</p>	<p>zrozumiiałe, klarowne</p> <p>- zachowuje przemyślaną, trójdzielną kompozycję dłuższej wypowiedzi, w tym w przemówieniu; konsekwentnie i logicznie stosuje akapity, dba o spójne, ciekawe nawiązania między poszczególnymi częściami wypowiedzi</p> <p>- zachowuje estetykę zapisu, jego teksty są poprawne, przejrzyste i czytelne</p> <p>- posługując się bogatym słownictwem, poprawnie redaguje różne formy wypowiedzi, m.in. opowiadanie z elementami dialogu i monologu, opisu, charakterystykę zróżnicowane stylistycznie i funkcjonalnie opisy, recenzję i notatkę (różnorodne postaci) - redaguje poprawne ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, pozdrowienia, życzenia, gratulacje, dedykację, apel,</p>	<p>- tworzy oryginalne notatki, posługując się bogatym słownictwem</p> <p>- podejmuje próby własnej twórczości literackiej, świadomie stosując różnorodne środki stylistyczne, parafrazuje utwory znanych twórców</p> <p>- pisze wypowiedzi oryginalne pod względem sposobu ujęcia tematu; wykazuje się szczerą dbałością o poprawność językową, bezbłędny zapis, logiczną i pomysłową kompozycję; jego język charakteryzuje się własnym stylem lub jego zaczątkami</p> <p>- aktywnie uczestniczy w realizacji projektów, będąc przewodniczącym grup projektowych lub pełniąc inną ważną dla danego projektu funkcję</p>
--	---	--	--	--

	<p>poprawny zapis ortograficzny, dodaje komentarz do przeczytanej informacji elektronicznej</p> <p>- streszcza, skraca tekst (w tym tekst popularnonaukowy), poprawnie przytaczając większość zagadnień - pisze schematyczny opis, charakterystykę, sprawozdanie, list nieoficjalny i oficjalny - tworzy krótką wypowiedź o charakterze argumentacyjnym</p> <p>- w rozprawce z pomocą nauczyciela formułuje tezę, hipotezę oraz argumenty, odróżnia przykład od argumentu, wnioskuje, stara się stosować właściwe rozprawce słownictwo</p>	<p>- formułuje treść sms-a, e-maila, stosując poprawny zapis ortograficzny, dodaje poprawny komentarz do przeczytanej informacji elektronicznej - streszcza, skraca, parafrazuje tekst (w tym tekst naukowy i popularnonaukowy), poprawnie i samodzielnie przytaczając większość zagadnień</p> <p>- pisze opis, charakterystykę, sprawozdanie, list nieoficjalny i oficjalny, zgodnie z cechami gatunkowymi tekstów</p> <p>- tworzy krótką wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, w rozprawce formułuje tezę, hipotezę oraz argumenty, doбира przykłady do argumentów, podejmuje próbę wnioskowania, stosuje właściwe rozprawce słownictwo, rozróżnia rozprawkę z tezą od rozprawki z hipotezą</p>	<p>- redaguje poprawne ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, pozdrowienia, życzenia, gratulacje, dedykację, apel, uwzględniając w nich wszystkie elementy i właściwy zapis graficzny</p> <p>- tworzy plan ramowy i szczegółowy dłuższej wypowiedzi, uwzględniając w nim najważniejsze zagadnienia, zgodnie z funkcją tworzonego tekstu</p> <p>- formułuje treść sms-a, e-maila, stosując poprawny zapis ortograficzny; dodaje poprawny komentarz do przeczytanej informacji elektronicznej</p> <p>- streszcza, skraca, parafrazuje tekst (w tym tekst naukowy i popularnonaukowy), poprawnie e i samodzielnie przytaczając większość zagadnień, zgodnie z funkcją</p>	<p>uwzględniając w nich wszystkie elementy i właściwy zapis graficzny i funkcję tekstu</p> <p>- tworzy plan ramowy i rozbudowany szczegółowy dłuższej wypowiedzi</p> <p>- formułuje treść sms-a, e-maila, stosując poprawny zapis ortograficzny, dodaje trafny, przemyślany komentarz do przeczytanej informacji elektronicznej</p> <p>- streszcza, skraca, parafrazuje tekst (w tym tekst naukowy i popularnonaukowy), poprawnie i samodzielnie przytaczając zagadnienia</p> <p>- pisze opis, charakterystykę, sprawozdanie, list nieoficjalny i oficjalny, dziennik, pamiętnik, zgodnie z cechami gatunkowymi tekstów, stylizuje język, np. listu na język dawnych epok</p>	<p>- proponuje tematy rozmów odnoszące się do omawianych utworów - aktywnie uczestniczy w dyskusji jako dyskutant lub przewodniczący, rzeczowo przedstawia swoje stanowisko i wnioski, formułuje oryginalne, przemyślane sądy i spostrzeżenia - interpretuje głośowo wygłaszany z pamięci lub czytany tekst, uwzględniając funkcję zastosowanych środków stylistycznych, charakter tekstu, konteksty</p> <p>- przejawia szczególną dbałość o kulturę słowa - oceniając pracę innych, przedstawia krytyczną, rzeczową refleksję wynikającą z wnikliwej</p>
--	---	---	--	---	---

	<p>- pisze proste opowiadanie odtwórcze i twórcze; wie, jak umieścić dialog w tekście</p> <p>- stosuje narrację pierwszo- i trzecioosobową</p> <p>- opisuje i charakteryzuje siebie, postaci rzeczywiste i fikcyjne, porównuje wybrane cechy bohaterów literackich i rzeczywistych</p> <p>- pisze swój życiorys, CV, a z pomocą nauczyciela podanie i list motywacyjny we własnej sprawie</p> <p>- przygotowuje prosty wywiad, zachowującego układ (pytania – odpowiedzi)</p> <p>- opisuje elementy dzieła malarskiego, grafiki,</p>	<p>- pisze opowiadanie odtwórcze i twórcze; umieszcza dialog w tekście - stosuje, w zależności od potrzeb tworzonego przez niego tekstu, narrację pierwszo- lub trzecioosobową</p> <p>-w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym opis sytuacji, opis przeżyć,charakterystykę - opisuje i charakteryzuje siebie, postaci rzeczywiste i fikcyjne, porównuje najważniejsze cechy bohaterów literackich i rzeczywistych</p> <p>- samodzielnie pisze swój życiorys, CV, podanie i list motywacyjny we własnej sprawie</p> <p>- przeprowadza i zapisuje wywiad, stosuje właściwy zapis graficzny</p>	<p>skracanego czy przekształcanego tekstu</p> <p>- pisze poprawnie opis, charakterystykę, sprawozdanie, list nieoficjalny i oficjalny, dziennik, pamiętnik, zgodnie z cechami gatunkowymi tekstów i funkcją tekstu</p> <p>- tezę, hipotezę oraz argumenty, samodzielnie podaje przykłady do argumentów, wnioskuje, stosuje właściwe rozprawce słownictwo</p> <p>- w opowiadaniu odtwórczym i twórczym stosuje elementy charakterystyki pośredniej, wprowadza realia epoki w tekście odwołującym się do minionych epok</p> <p>- stosuje, w zależności od potrzeb tworzonego przez niego tekstu, narrację pierwszo – lub trzecioosobową</p>	<p>- tworzy wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, odwołując się do kontekstów, np. historycznego, biograficznego, kulturowego; w rozprawce swobodnie formułuje tezę, hipotezę oraz wnikliwie argumenty; samodzielnie podaje przykłady do argumentów; wnioskuje, dobierając słownictwo właściwe rozprawce</p> <p>- w opowiadaniu odtwórczym i twórczym indywidualizuje język bohatera, wprowadza nieszablonowe rozwiązania kompozycyjne</p> <p>- w tekstach własnych swobodnie i celowo wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, mowę zależną i niezależną w celu dynamizowania akcji i charakteryzowania bohatera</p> <p>- wnikliwie opisuje i</p>	<p>analizy wykonanych zadań erudycji polonistycznej, pozostaje przy tym bezstronny i życzliwy</p>
--	--	--	---	---	---

	<p>plakatu,rzeźby, fotografii,wykorzystuje w nich z pomocą nauczyciela podane konteksty</p> <p>- wspólnie z innymi uczniami pisze scenariusz na podstawie dzieła literackiego lub twórczy, zapisuje w nim dialogi - pisze prostą, schematyczną recenzję książki/filmu/ przedstawienia - mówi na temat</p> <p>- wyraża swoje zdanie i umie je krótko, ale logicznie uzasadnić</p> <p>- w tekstach mówionych zachowuje poprawność akcentowania wyrazów i zdań, dba o poprawną wymowę, nie popełnia wielu rażących</p>	<p>- opisuje dzieło malarskie, grafikę, plakat,rzeźbę, fotografię z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; odczytuje wybrane sensory przenośne w różnych tekstach kultury</p> <p>- pisze prosty scenariusz na podstawie dzieła literackiego lub twórczy, zapisuje w nim dialogi i didaskalia</p> <p>- pisze schematyczną recenzję książki/filmu/przedstawienia, uwzględniając w niej swoją opinię</p> <p>- płynnie mówi na podany temat, starając się zachować zasady poprawności językowej i stylistycznej</p> <p>- wyraża swoje zdanie i umie je logicznie uzasadnić, odnosi się do cudzych poglądów i poznanych idei</p> <p>-zna zasady poprawnej</p>	<p>- w tekstach własnych swobodnie wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych,mowę zależną i niezależną w celu dynamizowania akcji i charakteryzowania bohatera</p> <p>- opisuje i charakteryzuje siebie, postaci rzeczywiste i fikcyjne, porównuje cechy bohaterów literackich i rzeczywistych</p> <p>- posługuje się stylem urzędowym, samodzielnie pisze swój życiorys, CV, podanie i list motywacyjny</p> <p>- przeprowadza i zapisuje wywiad, stosuje w nim właściwy zapis graficzny, stara się formułować ciekawe pytania,wykorzystuje zdobytą z różnych źródeł wiedzę na temat podjęty w rozmowie</p>	<p>charakteryzujesz siebie,postaci rzeczywiste i fikcyjne,porównuje cechy bohaterów literackich i rzeczywistych, ocenia i wartościuje ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych norm moralnych</p> <p>- samodzielnie pisze życiorys, CV, podanie i list motywacyjny</p> <p>- przeprowadza i zapisuje wywiad, stosuje w nim właściwy zapis graficzny, dba o ciekawe pytania, wykorzystuje zdobytą z różnych źródeł wiedzę na temat podjęty w rozmowie</p> <p>- opisuje dzieło malarskie,grafikę, plakat,rzeźbę, fotografię z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; odczytuje sensory przenośne w wybranych tekstach kultury, interpretuje tekst kultury,np. obrazu,plakatu,grafiki</p>	
--	---	--	---	--	--

	<p>błędów językowych, jego wypowiedź jest komunikatywna - wygłasza krótki monolog, podejmuje próbę wygłaszania przemówienia oraz próby uczestniczenia w dyskusji - wygłasza z pamięci tekst poetycki</p>	<p>wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna wyjątki w akcentowaniu wyrazów</p> <ul style="list-style-type: none"> - wygłasza poprawny monolog, krótkie przemówienie, stara się uczestniczyć w dyskusji - uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury - rozróżnia środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia - zna i stosuje językowe sposoby osiągnięcia porozumienia, stosuje zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki mowy - dostrzega zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację - recytuje z pamięci tekst 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje dzieło malarskie, grafikę, plakat, rzeźbę, fotografię z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; odczytuje sensy przenośne w wybranych tekstach kultury, podejmuje próbę interpretacji tekstu kultury, np. obrazu, plakatu, grafiki - pisze scenariusz na podstawie dzieła literackiego lub twórczy, zapisuje w nim dialogi i didaskalia - pisze recenzję książki/filmu/ przedstawienia, uwzględniając w niej swoją opinię oraz podstawowe słownictwo związane z dziedziną recenzowanego zjawiska - wyraża swoje zdanie i umie je logicznie uzasadnić, odnosi się do cudzych poglądów i poznanych idei -stosuje się do zasad 	<ul style="list-style-type: none"> - pisze scenariusz na podstawie własnych pomysłów - pisze wyczerpującą temat recenzję książki/ filmu/ przedstawienia, uwzględniając w niej swoją opinię i operując właściwym dla recenzji słownictwem, omawia krytycznie elementy tekstu kultury , stosując odpowiednio dobrane słownictwo - wyraża własne zdanie, trafnie polemizuje ze stanowiskiem innych, formułuje rzeczowe i samodzielne argumenty poparte celnie dobranymi przykładami, np. wprowadza cytaty z tekstów filozoficznych, sentencje, przysłowia na poparcie swojego stanowiska - stosuje się do zasad poprawnej wymowy oraz norm 	
--	---	---	---	---	--

		<p>poetycki, podejmuje próbę interpretacji głosowej z uwzględnieniem tematu i wyrażanych emocji</p> <p>- uczestniczy w omówieniu recytacji własnej, koleżanek i kolegów</p>	<p>poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna i stosuje wyjątki w akcentowaniu wyrazów</p> <p>- wygłasza poprawny monolog, przemówienie, aktywnie uczestniczy w dyskusji</p> <p>- prezentuje w dyskusji swoje stanowisko, rozwija je odpowiednio dobranymi argumentami, świadomie stosuje retoryczne środki wyrazu - uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury, logicznie formułuje argumenty - potrafi zastosować środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia</p>	<p>dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna i stosuje wyjątki w akcentowaniu wyrazów, unika regionalizmów i elementów gwary środowiskowej, które są niezgodne z normą językową</p> <p>- wygłasza poprawny, ciekawy monolog, przemówienie, uczestniczy w dyskusji, posługując się wieloma środkami wyrazu - wyraża swoje zdanie i umie je logicznie uzasadnić, czynnie się odnosi do cudzych poglądów i poznanych idei</p> <p>- aktywnie uczestniczy w dyskusji używając środków językowych wyrażających stosunek mówiącego do przedstawianych treści; nawiązując do wypowiedzi przedmówców, podejmuje próby prowadzenia dyskusji</p> <p>- dobiera i stosuje różnorodne środki językowe odpowiednio do</p>	
--	--	---	--	---	--

			<p>-zna i stosuje językowe sposoby osiągnięcia porozumienia, zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki mowy - reaguje z zachowaniem zasad kultury na zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację</p> <p>- recytuje z pamięci tekst poetycki, interpretując go z uwzględnieniem tematu i wyrażanych emocji</p> <p>- ocenia recytację własną, koleżanek i kolegów i przedstawia uzasadnienie swojej oceny</p>	<p>sytuacji i odbiorcy oraz rodzaju komunikatu - prezentuje w dyskusji swoje stanowisko, rozwija je o odpowiednie dobrane myśli, przemyślanymi argumentami, świadomie stosuje retoryczne środki wyrazu</p> <p>- stosuje środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia odpowiedni do sytuacji i odbiorcy oraz rodzaj komunikatu</p> <p>- zna i swobodnie stosuje językowe sposoby osiągnięcia porozumienia, zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki mowy</p> <p>- reaguje swobodnie i z zachowaniem zasad kultury na zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację, - recytuje z pamięci teksty</p>	
--	--	--	---	---	--

				<p>poetyckie, interpretując je głosowo z uwzględnieniem tematu i wyrażanych emocji oraz na przykład przez poprawne stosowanie pauz w tekście zawierającym przerzutnie - krytycznie ocenia recytację własną, koleżanek i kolegów; przedstawia rzeczowe, wnikliwe, bezstronne i życzliwe uzasadnienie swojej oceny</p> <p>- płynnie mówi na podany temat, zachowując zasady poprawności językowej i stylistycznej; udowadnia swoje racje za pomocą rzeczowych argumentów ułożonych w logiczny wywód</p>	
<p>KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE (GRAMATYKA JĘZYKA POLSKIEGO, KOMUNIKACJA JĘZYKOWA I KULTURA JĘZYKA, ORTOGRAFIA I</p>	<p>- zna podstawowe zasady ortograficzne (u, ó, ż, rz, ch, h, om, on, em, en, ą, ę, pisownia przedrostków, wielka i mała litera, zasady dotyczące pisowni zakończeń wyrazów,</p>	<p>-zna zasady ortograficzne (u, ó, ż, rz, ch, h, om, on, em, en, ą, ę, pisownia przedrostków, wielka i mała litera, zasady dotyczące pisowni zakończeń wyrazów, oznaczenia miękkości głosek) i wyjątki od nich, stosuje je w</p>	<p>- sprawnie stosuje w praktyce zasady ortograficzne (u, ó, ż, rz, ch, h, om, on, em, en, ą, ę, pisownia przedrostków, wielka i mała litera, zasady dotyczące pisowni zakończeń wyrazów, oznaczenia miękkości głosek),</p>	<p>Umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:</p> <p>-stosowania w praktyce zasad ortograficznych (u, ó, ż, rz, ch, h, om, on, em, en, ą, ę, pisownia przedrostków, wielka i mała litera, zasady dotyczące pisowni</p>	<p>-wykorzystując wiedzę o języku, odczytuje sensy symboliczne i przenośne w tekstach kultury jako efekt świadomego kształtowania warstwy stylistycznej wypowiedzi</p>

<p>INTERPUNKCJA)</p>	<p>oznaczenia miękkości spółgłosek) i najważniejsze wyjątki od nich, stara się stosować je w praktyce, w razie problemów korzysta ze słownika ortograficznego - wie, czym jest błąd językowy, stara się stosować podstawowe zasady poprawności językowej, a w razie wątpliwości korzysta ze słowników, przede wszystkim słownika języka polskiego, słownika poprawnej polszczyzny oraz słownika frazeologicznego - ma podstawową wiedzę(stosuje ją w praktyce samodzielnie lub z niewielką pomocą) z zakresu gramatyki języka polskiego:</p>	<p>praktyce, w razie problemów korzysta ze słownika ortograficznego - dostrzega większość błędów językowych, korzysta z różnych źródeł, by je skorygować - stosuje w tworzonych tekstach podstawową wiedzę językową z zakresu fonetyki, słowotwórstwa, fleksji i składni - ma podstawową wiedzę i stosuje ją w praktyce na typowych przykładach z zakresu: -fonetyki- zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe, twarde i miękkie; wskazuje upodobnienia pod względem dźwięczności i uproszczenia grup spółgłoskowych, utratę dźwięczności w wygłosie w poznanych przykładach, dostrzega rozbieżności między</p>	<p>w razie wątpliwości korzysta ze słownika ortograficznego - koryguje błędy językowe w tworzonym przez siebie tekście, analizuje i porównuje przy tym wiedzę z różnych źródeł informacji - analizuje elementy językowe w tekstach kultury (np. w reklamach, plakacie, piosence), wykorzystując wiedzę o języku w zakresie fonetyki, słowotwórstwa, fleksji i składni - ma wiedzę, którą stosuje w praktyce, z zakresu: - fonetyki: - zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe, twarde, miękkie; wskazuje upodobnienia pod względem dźwięczności i uproszczenia grup spółgłoskowych,</p>	<p>zakończeń wyrazów, oznaczenia miękkości głosek), korzysta ze słownika ortograficznego, by wyjaśnić wątpliwości dotyczące wyrazów rzadkich, o nietypowej pisowni - dostrzegania i korekty błędów językowych w tworzonym przez siebie tekście - analizy elementów językowych w tekstach kultury (np. w reklamach, plakacie, piosence), z wykorzystaniem wiedzy o języku w zakresie fonetyki, słowotwórstwa, fleksji i składni - ma wiedzę, którą płynnie stosuje w praktyce, z zakresu: - fonetyki: - zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe, twarde, miękkie; wie, na czym</p>	<p>-samodzielnie poszerza wiedzę językową i wykorzystuje ją we własnych wypowiedziach</p>
-----------------------------	--	---	--	--	---

	<p>– fonetyki–zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski</p> <p>dźwięczne,bezdźwięczne (np. w parach p-b, t-d itd.), ustne, nosowe, twarde i miękkie;wie,na czym polega zjawisko upodobień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie, dostrzega różbieżności między mową a pismem,</p> <p>– słowotwórstwa i słownictwa – wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów i rozpoznaje je na przykładach omawianych na lekcji, rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów</p>	<p>mową a pismem i zgodnie z tym zapisuje wyrazy, w których różbieżności te występują, – słowotwórstwa i słownictwa</p> <p>– wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów i rozpoznaje jena typowych przykładach;rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji,rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych, zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, stosuje w swoich wypowiedziach przysłówia, powiedzenia, frazeologizmy itp., potrafi podać przykłady synonimów, homonimów, antonimów, wskazuje wyrazy</p>	<p>z utraty dźwięczności w wygłosie, dostrzega różbieżności między mową a pismem i zgodnie z tym zapisuje wyrazy, w których te różbieżności występują, – słowotwórstwa i słownictwa : – rozpoznaje wyraz podstawowy i pochodny, podstawę słowotwórczą, formant, rdzeń, tworzy rodzinę wyrazów; odróżnia wyraz pokrewny od bliskoznacznego, stosuje poprawnie formanty do tworzenia wyrazów pochodnych, umie je nazwać, rozpoznaje wyrazy złożone słowotwórczo, wskazuje różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów; zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie,świadomie stosuje w swoich</p>	<p>polega zjawisko upodobień pod względem dźwięczności, uproszczeń grup spółgłoskowych,utraty dźwięczności w wygłosie; ma świadomość różbieżności między mową a pismem i świadomie to wykorzystuje, dbając o poprawność ortograficzną pisanych tekstów,</p> <p>– słowotwórstwa i słownictwa:</p> <p>– rozpoznaje wyraz podstawowy i pochodny,podstawę słowotwórczą, formant, rdzeń, tworzy rodzinę wyrazów; odróżnia wyraz pokrewny od bliskoznacznego, poprawnie stosuje formanty do tworzenia wyrazów pochodnych, umie je nazwać, rozpoznaje wyrazy złożone słowotwórczo, wskazuje różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, zna typy skrótów i skrótowców oraz stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie;</p>	
--	---	--	---	---	--

	<p>pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych, zna typy skrótów i skrótowców oraz stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, zna i rozumie znaczenie wybranych przysłów, powiedzeń, frazeologizmów itp., z pomocą nauczyciela odróżni synonimy, antonimy, homonimy, rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone, zna pojęcia treści i zakres wyrazu, język ogólnonarodowy, gwara, dialekt,</p> <p>– fleksji – rozpoznaje na typowych przykładach części mowy: odmienne</p> <p>– rzeczownik (z podziałem na</p>	<p>rodzime i zapożyczone; rozumie różnice między treścią a zakresem wyrazu, w parze wyrazów potrafi wskazać wyraz o bogatszej treści i mniejszym zakresie, a także o uboższej treści i większym zakresie, wyjaśnia pojęcia:</p> <p>język ogólnonarodowy, gwara, dialekt, -fleksji:</p> <p>– rozpoznaje części mowy: odmienne – rzeczownik (z podziałem na osobowy, nieosobowy, żywotny, niżejwygotny, pospolity, własny), czasownik (dokonany, niedokonany, czasownik w stronie czynnej, biernej i zwrotnej), przymiotnik, liczebnik (i jego rodzaje), potrafi je odmieniać, oddziela temat od końcówki w wyrazach, w których występują oboczności; rozpoznaje nieodmienne części mowy – przysłówki (w</p>	<p>wypowiedziach popularne przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy we właściwym kontekście itp., rozróżnia synonimy, homonimy, antonimy, wskazuje wyrazy rodzime i zapożyczone; wyjaśnia różnice między treścią a zakresem wyrazu, różnicuje wyrazy ze względu na ich treść i zakres, odróżnia język ogólnonarodowy od gwary i dialektu, – fleksji:</p> <p>– nazywa i odmienia odmienne części mowy: rzeczownik (z podziałem na osobowy, nieosobowy, żywotny, nieżywotny, pospolity, własny), czasownik (dokonany, niedokonany, czasownik w stronie czynnej, biernej i zwrotnej), przymiotnik, liczebnik (i jego rodzaje); oddziela temat od końcówki,</p>	<p>świadomie stosuje w swoich wypowiedziach popularne przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy we właściwym kontekście itp., rozróżnia synonimy, homonimy, antonimy, wskazuje wyrazy rodzime i zapożyczone; wyjaśnia różnice między treścią a zakresem wyrazu, różnicuje wyrazy ze względu na ich treść i zakres, odróżnia język ogólnonarodowy od gwary i dialektu, – fleksji:</p> <p>– swobodnie nazywa i odmienia odmienne części mowy (także w przypadku wyrazów podchwytliwych): rzeczownik (z podziałem na osobowy, nieosobowy, żywotny, nieżywotny, pospolity, własny), czasownik (dokonany, niedokonany, w stronie czynnej, biernej i zwrotnej), przymiotnik, liczebnik (i jego rodzaje), oddziela temat od końcówki,</p>	
--	---	--	--	--	--

	osobowy, nieosobowy, żywy, nieżywy, pospolity, własny),				
--	---	--	--	--	--

	<p>czasownik (dokonany, niedokonany, czasownik w stronie czynnej, biernie jiz wrotnej), przymiotnik, liczebnik (i jego rodzaje), potrafi je odmieniać, w wyrazach oddziela temat od końcówek; rozpoznaje na typowych przykładach nieodmienne części mowy – przysłówek (w tym odprzymiotnikowy), samodzielne i niesamodzielne (spójnik, partykuła, przyimek), stara się stosować wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie: głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, przyimków w, zakończeń czasowników, partykuły <i>nie</i> i <i>-by</i> z różnymi częściami mowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany</p> <p>-składni: -rozpoznaje części zdania: podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie, okolicznik, rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu pojedynczym, a także zależności między zdaniami składowymi w zdaniu złożonym, wskazuje człon nadrzędny i podrzędny, wykorzystuje wiedzę o budowie</p>	<p>w tym odprzymiotnikowy), samodzielne i niesamodzielne (spójnik, partykuła, przyimek), stara się stosować wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie: głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, przyimków, zakończeń czasowników, partykuły <i>nie-by</i> z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany,</p> <p>-składni: -rozpoznaje części zdania: podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie, okolicznik, rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu pojedynczym, a także zależności między zdaniami składowymi w zdaniu złożonym, wskazuje człon nadrzędny i podrzędny, wykorzystuje wiedzę o budowie</p>	<p>także w wyrazach, w których występują oboczności; nazywa nieodmienne części mowy: przysłówek (w tym odprzymiotnikowy), samodzielne i niesamodzielne (spójnik, partykuła, przyimek, wykrzyknik); stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie: głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, przyimków, zakończeń czasowników, partykuły <i>nie</i> i <i>-by</i> z różnymi częściami mowy; tworzy i odmienia imiesłowy,</p> <p>- składni: - rozpoznaje i nazywa części zdania: podmiot i jego rodzaje: (gramatyczny, logiczny, szeregowy i domyślny), orzeczenie (odróżnia orzeczenie czasownikowe od imiennego), przydawkę,</p>	<p>także w wyrazach, w których występują oboczności; nazywa nieodmienne części mowy (także w przypadku podchwytliwych wyrazów): przysłówek (w tym odprzymiotnikowy), samodzielne i niesamodzielne (spójnik, partykuła, przyimek, wykrzyknik), stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie: głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, przyimków, zakończeń czasowników, partykuły <i>nie</i> i <i>-by</i> z różnymi częściami mowy, tworzy i odmienia imiesłowy,</p> <p>- składni: - rozpoznaje i nazywa części zdania: podmiot (i jego rodzaje: gramatyczny, logiczny, szeregowy i domyślny), orzeczenie (odróżnia orzeczenie czasownikowe od imiennego), przydawkę, dopełnienie, okolicznik (czasu, miejsca,</p>	
--	---	--	--	--	--

	<p>odmiany,</p> <p>–składni–rozpoznaje na typowych przykładach część zdania: podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie, okolicznik, rozpoznaje związek wyrazów w zdaniu pojedynczym, a także zależności między zdaniami składowymi w zdaniu złożonym, przy pomocy nauczyciela wskazuje człon nadrzędny i podrzędny, wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, rozpoznaje zdania bezpodmiotowe,</p>	<p>Wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie, sporządza wykresy zdań pojedynczych, złożonych i wielokrotnie złożonych, wyodrębnia zdania składowe w typowych zdaniach złożonych i wielokrotnie złożonych, potrafi wymienić i określić na typowych przykładach typy zdań pojedynczych (rozwinięte, nierozwinięte, oznajmujące, rozkazujące, pytające, wykrzyknikowe), złożonych (współrzędnie i podrzędnie), w swoich wypowiedziach stosuje zdania, uwzględniając cel wypowiedzi: oznajmujące, pytające i rozkazujące -zna i stosuje znane mu</p>	<p>dopełnienie, okolicznik (czasu, miejsca, sposobu, przyczyny, celu); nazywa związki wyrazów w zdaniu pojedynczym (w tym rozpoznaje wyraz nadrzędny i podrzędny), a także zależności między zdaniami składowymi w zdaniu złożonym, wskazuje człon nadrzędny i podrzędny; wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie; dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie, sporządza wykresy zdań pojedynczych, złożonych i wielokrotnie złożonych, wyodrębnia zdania składowe w zdaniach złożonych i wielokrotnie</p>	<p>sposobu, przyczyny, celu), nazywa związki wyrazów w zdaniu pojedynczym (w tym rozpoznaje wyraz nadrzędny i podrzędny w związkach wyrazów, rozpoznaje związek zgody, rządu i przynależności), a także zależności między zdaniami składowymi w zdaniu złożonym, wskazuje człon nadrzędny i podrzędny, wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie, sporządza wykresy rozbudowanych zdań pojedynczych, złożonych i wielokrotnie złożonych, wyodrębnia zdania składowe w zdaniach złożonych i wielokrotnie złożonych,</p>	
--	---	---	--	--	--

	<p>dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie, sporządza wykresy typowych zdań pojedynczych, złożonych i wielokrotnie złożonych, wyodrębnia zdania składowe w typowych zdaniach złożonych i wielokrotnie złożonych, potrafi wymienić i określić na łatwych przykładach rodzaje zdań pojedynczych (rozwinięte i nierozwinięte, oznajmujące, rozkazujące, pytające, wykrzyknikowe), złożonych (współrzędnie i podrzędnie), odróżnia zdania, uwzględniając cel wypowiedzi: oznajmujące, pytające i rozkazujące, stosuje je w swoich wypowiedziach - zna i próbuje stosować</p>	<p>normy językowe i zasady grzecznościowe odpowiednie dla wypowiedzi publicznych - rozpoznaje i analizuje wybrane przykłady manipulacji i prowokacji językowej - zna i świadomie stosuje językowe sposoby osiągnięcia porozumienia</p>	<p>złożonych, potrafi określić typy zdań pojedynczych (rozwinięte i nierozwinięte, oznajmujące, rozkazujące, pytające, wykrzyknikowe), złożonych (współrzędnie i podrzędnie), a także rozpoznać rodzaje zdań złożonych współrzędnie (łącznie, rozłącznie, przeciwstawnie i wynikowo) i podrzędnie (przydawkowe, dopełnieniowe, okolicznikowe, podmiotowe i orzecznikowe); w swoich wypowiedziach stosuje zdania, uwzględniając cel wypowiedzi: oznajmujące, pytające i rozkazujące</p> <p>- świadomie stosuje znane mu normy językowe i zasady grzecznościowe odpowiednie dla wypowiedzi publicznych - analizuje przykłady manipulacji i prowokacji językowej, nie poddaje się im</p>	<p>potrafi określić typy zdań pojedynczych (rozwinięte i nierozwinięte, oznajmujące, rozkazujące, pytające, wykrzyknikowe), złożonych (współrzędnie i podrzędnie), a także rozpoznać rodzaje zdań złożonych współrzędnie (łącznie, rozłącznie, przeciwstawnie i wynikowo) i podrzędnie (przydawkowe, dopełnieniowe, okolicznikowe, podmiotowe i orzecznikowe) na prostych przykładach; w swoich wypowiedziach stosuje zdania, uwzględniając cel wypowiedzi: oznajmujące, pytające i rozkazujące</p> <p>- swobodnie wykorzystuje znane normy językowe i zasady grzecznościowe odpowiednie dla wypowiedzi publicznych - rozpoznaje i rozumie przykład manipulacji i prowokacji językowej, aktywnie je komentuje i reaguje na nie - zna językowe sposoby</p>	
--	--	---	--	---	--

	<p>normy językowe i zasady grzecznościowe odpowiednie dla wypowiedzi publicznych - wie, czym są manipulacja i prowokacja językowa - zna językowe sposoby osiągania porozumienia, intuicyjnie je stosuje.</p>		<p>- zna językowe sposoby osiągania porozumienia, świadomie je stosuje.</p>	<p>osiągania porozumienia, aktywnie i asertywnie je stosuje.</p>	
--	--	--	---	--	--